

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21CoP/149/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8116208616
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 04. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandravá
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8116208616.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandravej a členov senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a JUDr. Daniely Babinovej v právnej veci navrhovateľky U. Z., narodennej XX.XX.XXXX, trvale bytom V., U. V. XX, proti osobe povinnej z výživného U. Z., narodeného XX.XX.XXXX, trvale bytom V., U. V. XX, t.č. bytom V., XX. novembra XXX, zastúpeného v konaní Mgr. Dušanom Strakom, advokátom v Prešove, Námestie legionárov 5, v konaní zmenu výživného - zvýšenie výživného a o zníženie výživného, o odvolaní účastníkov konania a matky navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 27P/211/2016-579 zo dňa 02.06.2020, takto

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e rozsudok vo výroku o zamietnutí návrhu osoby povinnej z výživného na zníženie výživného.

II. V prevyšujúcej časti m e n í rozsudok tak, že z v y š u j e výživné zo strany osoby povinnej pre oprávnenú U. zo sumy 50,- Eur mesačne na sumu 70,- Eur mesačne od 26.04.2016 do budúca, ktoré je osoba povinná z výživného platiť vždy do 15-dňa v mesiaci vopred k rukám osoby oprávnenej z výživného, čím sa m e n í rozsudok Okresného súdu Prešov č.k. 30P/254/2014-115 zo dňa 17.12.2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č.k. 21CoP/6/2015-244 zo dňa 24.09.2015.

III. Dlžné výživné za obdobie od 26.04.2016 do 30.04.2021 vo výške 902,50 Eur povoľuje súd osobe povinnej z výživného splácať v mesačných splátkach vo výške 20,- Eur spolu s bežným výživným pod hrozbou straty výhody splátok až do úplného vyrovnania dlhu.

IV. V prevyšujúcej časti návrh na zvýšenie výživného z a m i e t a .

V. O d m i e t a odvolanie Q. Z..

VI. Žiaden z účastníkov n e m á n á r o k na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

I. Predmet konania

1. Predmetom konania je zmena rozsahu výživného pre navrhovateľku zo strany otca ako osoby povinnej z platenia výživného. Návrh bol podaný v čase, keď navrhovateľka bola maloletou a v priebehu konania nadobudla plnoletosť. Osoba povinná z platenia výživného navrhovala stanoviť výživné v minimálnej výške 30 % zo sumy životného minima na nepľnoleté, nezaopatrené dieťa.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Prešov ako súd prvej inštancie (ďalej len „súd“) rozhodol rozsudkom č.k. 27P/211/2016-579 zo dňa 02.06.2020, tak, že : „ zmenil rozsudok Okresného súdu Prešov, č.k. 30P 254/2014-115 zo dňa 17.12.2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove, č.k. 21CoP/6/2015-244 zo dňa 24.9.2015 tak, že zvýšil výživné zo strany osoby povinnej z výživného pre navrhovateľku U. Z., nar. XX.XX.XXXX zo sumy 55 Eur mesačne na sumu 70 Eur mesačne, ktoré bude poukazovať k rukám navrhovateľky, vždy do 15-tého dňa v mesiaci vopred, počnúc dňom 01.09.2018 opakovane do budúca, dlžné výživné za obdobie od 01.09.2018 do 30.06.2020 pre navrhovateľku vo výške 330 Eur p o v o l' u j e súd osobe povinnej z výživného splácať v 20 Euro mesačných splátkach, spolu s bežným výživným pod stratou výhody splátok, až do úplného vyrovnania dlhu, návrh matky na zvýšenie výživného pre navrhovateľku za obdobie od 26.4.2016 do dovŕšenia plnoletosti z a m i e t a , v prevyšujúcej časti návrh navrhovateľky z a m i e t a , návrh osoby povinnej z výživného na zníženie výživného z a m i e t a , žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.“

3. Súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že zo skutočného stavu, mal za preukázané, že posledná úprava ohľadom výšky výživného pre oprávnenú bola realizovaná rozsudkom Okresného súdu Prešov č.k. 30P/254/2014-115 zo dňa 17.12.2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Prešov č.k. 21CoP/6/2015 - 244 zo dňa 24.09.2015 a výživné bolo znížené zo strany otca na maloletú U. na sumu 55,- Eur mesačne od 08.09.2014 do budúca. Pomery osoby povinnej vtom čase predstavoval príjem dávky v hmotnej núdzi vo výške 117,40 Eur. Bol práceneschopný, nepoberal invalidný dôchodok. Matka navrhovateľky bola zamestnaná, jej čistý príjem bol 1.143,- Eur. Navrhovateľka vtom čase bola maloletá, navštevovala 1. ročník strednej školy. Pri zisťovaní výdavkov na strane navrhovateľky konštatoval, že v čase podania návrhu mala náklady navrhovateľka na stravu, ošatenie, obuv, náklady na lístky MHD, úrazové poistenie, náklady na mobilný telefón, náklady súvisiace so školou, zakúpenie učebníc, náplne do tlačiarne, náklady na stužkovú slávnosť. Ďalej náklady ktoré súviseli s jej zdravotnými problémami, navštevovala ortopedickú ambulanciu, užívala lieky, náklady na okuliare, zubný strojček, náklady na štúdium na jazykovej škole v školskom roku 2016/2017 a 2017/2018.

4. Na strane osoby povinnej z platenia výživného zistil, že jeho jediným príjmom bola dávka hmotnej núdzi vo výške 96,- eur mesačne. V roku 2016 poberal dávku v hmotnej núdzi celkovo vo výške 989,60 Eur, v roku 2017 v sume 789,50 Eur ročne a v roku 2018 v sume 96,30 Eur. Ďalej súd zistil, že osoba povinná z výživného poberala invalidný dôchodok vo výške 196,50 Eur. Na strane povinného od 01.01.2019 došlo k navýšeniu invalidného dôchodku, výsledná miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť bola určená na 75 % a dátum zmeny stupňa invalidity určil posudkový lekár k 30.04.2019. V rámci vysporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov bol zaviazaný zaplatiť matke sumu 11.080,73 Eur, a zároveň v dedičskom konaní po poručiiteľke Anne Hurovej, v konaní vedenom pod sp. zn. 35D/186/2014 zo dňa 11.09.2015 nadobudol podiely v nehnuteľnostiach v kat. území V. a O..

5. Na strane matky navrhovateľky súd zistil, že bola zamestnaná a jej príjmom bola čistá mzda v roku 2016 vo výške 1.005,- Eur, v roku 2017 1.140,- Eur, od januára 2018 poberá výsluhový dôchodok v sume 979,64 Eur. Matka v roku 2019 bola od 01.02.2019 uznaná za osobu s ťažkým zdravotným postihnutím a miera jej funkčnosti poruchy bola stanovená na 50 %. Jej zdravotný stav sa zhoršil.

6. Súd pri posudzovaní návrhov na zvýšenie výživného ako aj návrhu otca na zníženie výživného dospel k záveru, že pre zmenu výšky výživného je rozhodujúca zmena pomerov na strane všetkých zúčastnených strán. Od poslednej úpravy výživného uplynula doba necelých 5. rokov, podstatnú zmenu pomerov súd konštatuje na začiatku školského roka, kedy začala navštevovať 4. maturitný ročník strednej školy. Od tejto doby sa jej výdavky navýšili, nakoľko sa zúčastnila stužkovej slávnosti, uhradila učebnice, školské pomôcky a potreby, ďalej mala výdavky v súvislosti so svojim zlým zdravotným stavom, ktorý aj naďalej pretrváva. Od septembra nasledujúce po ukončení strednej školy nastúpila na súkromnú vysokú školu, čím sa jej výdavky ešte viac navýšili a ktoré aj naďalej v plnej miere hradí jej matka, s ktorou aj naďalej býva v spoločnej domácnosti pokiaľ nie je v Prahe, kde študuje. Navýšenie výdavkov spočíva najmä v úhrade cestovného, stravy, ubytovania, zabezpečenia študijných materiálov a učebníc. Od poslednej úpravy výživného došlo aj k zmene majetkových pomerov na strane osoby povinnej z výživného. Bol mu priznaný invalidný dôchodok. Z tohto dôvodu súd považoval za dôvodne výživné navýšiť zo strany osoby povinnej z výživného. Okrem toho súd prihliadal na jeho majetok, ktorý získal v rámci dedičského konania po svojej zomrelej matke, v ktorom nadobudol nehnuteľnosti v katastrálnom území V. v podiele 1 a v katastrálnom území O. v celosti. Za dôvodné považoval

navýšiť výživné zo strany osoby povinnej z výživného na sumu 70,- Eur mesačne Uvedená suma predstavuje percentuálny podiel výživného zo sumy invalidného dôchodku povinného 27,7 %, pričom ide o plnoletú, vysokoškolsky študujúcu navrhovateľku, ktorej otec na výživu doposiaľ prispieval sumou 5,- Eur mesačne, čo je výživné, ktoré sa ani nepribližuje minimálnej výške výživného. Sumu 70,- Eur mesačne považoval súd za primeranú. K námietkam, že povinný si svoj zdravotný stav spôsobil sám, konštatoval, že táto skutočnosť nebola potvrdená, nevyplýva z najnovšej lekárskej správy posudkového lekára, ani z odborného posudku o invalidite. Naopak, u povinného došlo k zhoršeniu jeho zdravotného stavu a k zvýšeniu percentuálnej sadzby miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na 75 %, prečo má ešte viac zníženú možnosť a schopnosť zamestnať sa. Na základe toho návrh v prevyšujúcej časti zamietol ako nedôvodný. Z dôvodov čiastočného navýšenia výživného zamietol návrh na zníženie výživného.

7. Pokiaľ ide o dlžné výživné súd určil od 01.09.2019 výživné dlžné vo výške 330,- Eur, ktoré mu povolil splácať v 20,- eurových mesačných splátkach, vzhľadom na to, že osoba povinná z výživného poberá iba invalidný dôchodok. Vzhľadom k tomu, že súd konštatoval zmenu pomerov odôvodňujúcu zvýšenie výživného zamietol návrh osoby povinnej z výživného na zníženie výživného. Pokiaľ ide o prevyšujúci návrh, ktorým bol zamietnutý, teda návrh v prevyšujúcej časti, súd zamietol, pretože navrhovateľka v čase posledného rozhodovania navštevovala strednú školu, čo súd zohľadnil vo svojom rozhodnutí a priznal tak výživné od 01.09.2018, kedy mal preukázanú výraznú zmenu pomerov a dôvody pre zvýšenie výživného.

III. Obsah odvolaní a vyjadrení k odvolaniam

8. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala odvolanie osoba povinná z platenia výživného, a to proti výroku ktorým bol návrh osoby povinnej z platenia výživného na zníženie výživného zamietnutý, ako aj proti výroku, ktorým súd zvýšil výživné zo sumy 55,- Eur na sumu 70,- Eur mesačne. Poukazuje vo svojom odvolaní majetkové pomery a sociálna situácia, ktoré mu neumožňujú platiť výživné ani len v minimálnom rozsahu, čo je 30% zo sumy životného minima pre nezaopatrené dieťa. Za luxus považuje to, že dcéra študuje na súkromnej vysokej škole, a táto nemá univerzitný charakter. Nie je schopný vyplatiť matke navrhovateľky sumu 11.080,73 Eur vôbec, pokiaľ ide o jeho podiel v nehnuteľnostiach, ktoré nadobudol po svojej matke v dedičskom konaní poukazuje na to, že nehnuteľnosti sú predmetom predaja podľa rozhodnutia súdu. Navyše svoje podiely nemôže žiadnym spôsobom ani len využívať. Od mája 2019 sa mu navýšil invalidný dôchodok na sumu 252,40 Eur, ale miera jeho poklesu schopnosti pracovať bola zvýšená na 75 %. Nie je alkoholikom, pokiaľ to navrhovateľka tvrdí už niekoľko rokov abstínuje, keby používal alkohol bolo by to pre jeho diagnózy likvidačné. Poukazuje na to, že je plienkovaný, má zvýšené výdavky na hygienu a už aj v lekárskejších správach sa uvádza, že v minulosti mal abúzus z alkoholu, no v súčasnosti abstínuje. Sumu 70,- Eur považuje za neprimeranú. Nie je schopný ju zaplatiť. Navrhuje tak vyhovieť jeho návrhu a znížiť mesačne na sumu 30 % zo sumy životného minima.

9. Proti rozsudku súdu prvej inštancie, a to proti výroku ktorým súd zamietol návrh v prevyšujúcej časti dala odvolanie matka navrhovateľky. Vo svojom odvolaní uviedla, že súd nedostatočne zistil skutočný stav veci a navrhuje, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a zaviazal povinného platiť výživné v zmysle jej návrhu. Poukazuje na to, že podľa jej názoru súd rozhodol o zvýšení výživného len s poukazom na to, že jej príjem prevyšuje príjem otca, ktorý poberal dávku v hmotnej núdzi a invalidný dôchodok, avšak celá starostlivosť bola na jej pleciach. Povinný od roku 1998 nepracuje a vyhýba sa akejkoľvek práci. Súd mal vychádzať z jeho majetkových pomerov kedy sa opätovne snaží zbaviť majetku, keď daroval svoju časť z rodičovského domu svojej priateľke, pričom dom bol ohodnotený sumou 170.000,- Eur. Súd nesprávne vyhodnotil možnosti povinného, keď sa stal poberateľom invalidného dôchodku a považoval zhoršenie z jeho zdravotného stavu, pričom vychádzal z neúplnej lekárskej správy, ktorá je vedome vypracovaná lekármi len pre úpravu výživného.

10. Proti rozsudku súdu prvej inštancie a to proti výroku, ktorým bol v prevyšujúcej časti návrh zamietnutý podala odvolanie navrhovateľka. Poukazuje na to, že za nespravodlivé považovala už predchádzajúce rozhodnutie, ktorým bolo znížené výživné na sumu 55,- Eur, kedy súd považoval len za dôvodné zdravotný stav otca, pričom však súdu zamĺchal, že už v čase pôvodného rozhodovania v značne opilom stave ohrozoval seba a okoloidúcich. Nesúhlasí so záverom súdu prvej inštancie, že súd pri poslednej úprave zohľadnil skutočnosť, že navštevovala strednú školu, pretože odvolací súd zohľadnil vo svojom rozhodnutí len stav a pomery na strane povinného, v identickom súdnom konaní pre sestru P. odvolací

súd návrh zamietol a ponechal jej výživné z roku 2012. Náklady spojené s nástupom na strednú školu jej z roka na rok stúpali, všetky potreby okrem nej aj P. zabezpečovala matka. Podľa jej názoru súd toleroval správanie otca, ktoré bolo hrubé a vulgárne aj vo vzťahu k nej. Súd nesprávne zistil skutočný stav vecí. Jej výdaje boli reálne preukázané. Rozhodla sa pre štúdium v odbore softvérový vývoj na súkromnej vysokej škole univerzitného charakteru. Súd nebral do úvahy, že celý život sa o nich stará matka, pričom v dôsledku zhoršeného zdravotného stavu stala sama osobou s ťažkým zdravotným postihnutím. Súd sa nesprávne vyrovnal, že otec poberal dávku v hmotnej núdzi a zároveň aj invalidný dôchodok. Pri poslednej úprave výživného poberal dávku v hmotnej núdzi. V súčasnej dobe je jeho invalidný dôchodok vyšší. Súd sa nezaoberal jeho reálnym príjmom, aký je obnos finančnej hotovosti vo výške 63.000,- Eur, ako aj predaj rodinného domu, ktorý je určený na predaj dražbou, s čím sú spojené ďalšie výdaje. Považuje posudky vypracované v súvislosti so zdravotným stavom osoby povinnej z platenia výživného z hľadiska medicínskeho aj právneho za vypracované povrchné, ktoré nezodpovedajú jeho zdravotnému stavu. Posudková lekárka sa nezmienuje o nadužívaní a dlhodobom škodlivom užívaní alkoholu. Predkladala súdu znalecké posudky, ktoré svedčia o škodlivom užívaní, respektíve o závislosti od alkoholu. Nesprávne boli vyhodnotené pomery na strane osoby povinnej. Navrhuje zmeniť napadnuté rozhodnutie a zvýšiť výživné zo sumy 55,- Eur na sumu 150,- Eur mesačne.

11. Vyjadrenie k odvolaniam podala osoba povinná z platenia výživného. Uviedla, že nie sú podstatné pre konanie výdavky matky navrhovateľky ani jej zdravotná starostlivosť. Zotrváva na správnosti záverov ohľadne posúdenia jeho invalidity v rozsahu 75 % a na závery odborného posudku zo dňa 30.04.2019. Ak sú pochybnosti o záveroch tohto znaleckého posudku, tak sa to malo riešiť v správnom konaní. Zotrváva v celom rozsahu na svojich predchádzajúcich vyjadreniach a podanom odvolaní.

12. Navrhovateľka poukazuje na to, že k vyjadreniu nie je možné vyjadriť, pretože je zmätočné a protirečivé.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

13. Krajský súd v V.e (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací po zistení, že odvolania bolo podané včas (§ 362 ods. 1 C.s.p.), oprávnenými subjektmi navrhovateľkou a osobou povinnou z platenia výživného - účastníkmi konania v ktorých neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 C.s.p.) proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d/, g/ C.s.p.) po skončatovaní, že podané odvolania účastníkov konania majú zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 C.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 329 ods. 1 C.s.p.), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky bolo čiastočne dôvodné a odvolaniu osoby povinnej z platenia výživného nebolo možné vyhovieť. Svoje rozhodnutie odôvodňuje odvolací súd nasledovne.

14. Vychádzajúc z obsahu odvolania navrhovateľky, táto namieta závery súdu vo vzťahu k nepriznaniu zvýšenia výživného aj za obdobie jej neploletosti tvrdiac, že sa súd nevyrovnal právne s existenciou zmeny pomerov na jej strane ako oprávnenej osoby. Namieta aj stanovený rozsah výživného v sume 70,- Eur mesačne. Má za to, že súd nezohľadnil dostatočne schopnosti a možnosti osoby povinnej z platenia výživného, a tak na zistený skutočný stav prijal nesprávny právny záver.

15. Vychádzajúc z obsahu odvolania osoby povinnej z platenia výživného, táto namieta závery zisteného skutočného stavu v celom rozsahu majúca za to, že jeho zdravotný stav a schopnosti a možnosti, ktoré má, mu nedovoľujú platiť zvýšené výživné v žiadnom rozsahu, a preto trvá na znížení výživného v zmysle svojho návrhu podaného v priebehu konania.

16. Odvolací súd v danej veci zrušil rozsudok súdu prvej inštancie č.k. 27P/211/2016-355 zo dňa 14.11.2018, a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie. Úlohou súdu prvej inštancie bolo zistiť skutočný stav vecí vo vzťahu k odôvodneným potrebám navrhovateľky aj pred jej dovŕšením plnoletosti a potom zistiť objektívne možnosti a schopnosti osoby povinnej platiť výživné, zistiť jeho reálny príjem, invaliditu povinnej osoby, mieru zníženej schopnosti pracovať, dôvody pre priznanie invalidného dôchodku a posúdenia možností a schopností reálnych na strane otca v dôsledku tvrdenej závislosti nadmernom požívaní alkoholických nápojov. Súd prvej inštancie po zrušení rozsudku doplnil

dokazovanie, zisťoval pomery na strane navrhovateľky a posudzoval pomery od podania návrhu na zvýšenie výživného ešte matkou, ako aj zisťoval pomery na strane osoby povinnej z platenia výživného. Následne dokazovanie zhodnotil a z ktorého dôvodil skutkové závery, ktoré odvolací súd považuje za správne s určitými nižšie popísanými výhradami. Ohľadne skutkových otázok posudzovaných súdom prvej inštancie, učinil odvolací súd do určitej miery odlišný skutkový záver ohľadne reálnych schopností a možností osoby povinnej vo vzťahu k obdobiu rozhodnému pre posúdenie dôvodnosti návrhu, a to obdobie od 26.04.2016 až do 01.09.2018.

17. Rozhodovanie o výžive maloletých detí je konaním vo veciach starostlivosti súdu o maloletých v zmysle ustanovení § 111 až § 122 CMP. Okruh účastníkov tohto konania treba posúdiť podľa ustanovenia § 7 ods. 2 C.s.p., podľa ktorého v konaní, ktoré možno začať aj bez návrhu, je účastníkom aj ten, o koho právach a povinnostiach sa má konať. Navrhovateľka bola účastníčkou predmetného konania aj pred dovŕšením 18-teho roku svojho veku. V priebehu konania navrhovateľka nadobudla procesnú spôsobilosť, kedy pred súdom môže konať samostatne v tom rozsahu, v akom má spôsobilosť vlastnými úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti (§ 67 C.s.p.). Od tohto obdobia teda navrhovateľka získala spôsobilosť konať samostatne, napriek tomu, že predmetom konania ostalo obdobie zvýšenia výživovacej povinnosti zo strany povinného otca v čase, keď bola ešte maloletá. Na základe jej súhlasu s pokračovaním v konaní sa stala účastníkom konania na strane navrhovateľa. Ak bol návrh na určenie výživného podaný pred dosiahnutím plnoletosti dieťaťa, pokračuje v konaní súd starostlivosti o maloletých aj po jeho plnoletosti s tým rozdielom, že plnoleté dieťa má už v ďalšom súdnom konaní samostatné procesné postavenie.

18. Zo skutočného stavu zisteného súdom je dôvodné prijať názor, že Alžbeta aj po nadobudnutí plnoletosti je stále osobou oprávnenou z výživného a je odkázaná na plnenie vyživovacej povinnosti zo strany oboch rodičov.

19. Pre rozhodnutie o návrhu na zmenu vyživovacej povinnosti určenej predchádzajúcim právoplatným rozhodnutím súdu je potrebné mať na zreteli ustanovenie § 230 C.s.p. i ustanovenie § 78 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“). C.s.p. v uvedenom ustanovení určuje, že len čo sa vo veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednať znova (prekážka *res iudicata* - veci rozhodnutej). CMP však počíta s prípadmi, keď nie je objektívne možné túto zásadu dodržať, konkrétne ust. § 121 CMP, ktoré umožňuje zmenu rozsudku o výživnom, ak sa zmenili pomery. Za zmenu pomerov možno považovať okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie rozsahu vyživovacej povinnosti (zásada „*rebus sic stantibus*“).

20. Pri rozhodovaní o zmene výživného na účely zisťovania pomerov je potrebné porovnať okolnosti v čase vydania predchádzajúceho rozhodnutia s okolnosťami v čase nového rozhodnutia, pričom predpokladom takejto zmeny je výrazná zmena pomerov. V zmysle judikatúry je potrebné prihliadnuť na všetky okolnosti, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného. Len vtedy môžu byť dôvodom na zmenu vyživovacej povinnosti, keď sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia predchádzajúceho rozsudku. Relevantné pre rozhodnutie je nielen to, či sa výrazne, trvalo, nie krátkodobo alebo nepatrne zmenili okolnosti na strane oprávneného dieťaťa, ale aj na strane povinného rodiča, ktoré boli podkladom pre predchádzajúce rozhodnutie o výživnom.

21. Pre prípad, že výživné musí byť stanovené súdom, zákonodarca v Zákone o rodine stanovil kritériá, ktoré sú rozhodné pre ich výšku. Zákonodarca nestanovil striktný spôsob výživného, a preto musia súdy v jednotlivých prípadoch uvážiť všetky zákonom uvedené kritériá a výživné určiť vo výške zodpovedajúcej týmto kritériám, ako aj zmyslu a účelu výživného. Na strane oprávneného sú to predovšetkým relevantné odôvodnené potreby, na strane povinného sú to jeho reálne schopnosti, možnosti a majetkové pomery.

22. Zo skutočného stavu zisteného súdom prvej inštancie správne vyplýva zistenie oprávnených výdajov navrhovateľky. V čase podania návrhu navrhovateľka navštevovala strednú priemyselnú školu, neskôr pokračuje v štúdiu na vysokej škole. Súd v odôvodnení svojho rozhodnutia v bode 8. a 9., 10. poukazuje na jej oprávnené výdaje, ktoré zistil a ktoré považoval za dôvodné výdaje, a ktoré súvisia s jej oprávnenou výživou. Návrh bol podaný v čase keď navrhovateľka bola študentkou strednej priemyselnej školy elektrotechnickej, a plnoletosť dovŕšila 26.01.2018. Pokiaľ ide o obdobie v čase podania návrhu teda pred nadobudnutím jej plnoletosti aj po nadobudnutí plnoletosti pomery na strane oprávnenej sú zistené správne. Voči týmto zisteniam skutočného stavu nemá odvolací súd výhrady.

23. Vychádzajúc zo špecifikácie výdajov je možné uzavrieť, že ide o výdaje vychádzajúce z veku maloletej a neskôr plnoletej U.. Tvoria ich výdaje, ktoré súvisia s uspokojovaním potrieb výživy, ošatenie, obuvi, náklady po stránke materiálnej, strava, bývanie, oblečenie, zdravotná a sociálna starostlivosť (štúdium, záujmová činnosť) a to v kvalite zodpovedajúcej životnej úrovni matky.

24. Súd prvej inštancie vyhodnotil zmenu pomerov na strane navrhovateľky ako výraznú, až od 01.09.2018 s poukazom na to, že bola študentkou strednej školy, na mieru jej zvýšených výdajov prihliadol podľa jeho názoru už súd v predchádzajúcom konaní o stanovení výživného. Zo zisteného skutočného stavu podľa odvolacieho súdu však je potrebné vyhodnotiť zmenu pomerov na strane navrhovateľky ako výraznú a odôvodnenú jej zvýšenými výdavkami aj v čase podania návrhu, kedy bola študentkou strednej školy a náklady na svoju výživu preukázala. Suma priznaného výživného zo strany otca vo výške 55,- Eur mesačne nepostačovala na zabezpečovanie jej oprávnených potrieb. Z vykonaného dokazovania je potrebné mať za preukázanú zmenu pomerov na strane oprávnenej osoby, ako odôvodnenú jej zvýšenými výdavkami aj práve so štúdiom na strednej škole. Nielen teda v 4. ročníku tejto strednej školy, kde nárast výdajov bol ešte zvýšený oproti času, keď sa stala študentkou 1. ročníka tejto strednej školy. V súvislosti s nástupom na strednú školu je potrebné vziať do úvahy aj spoločenský vývin navrhovateľky, ktorý v priebehu toho štúdia na strednej škole z nej už učinil mladú ženu, kedy je potrebné pripustiť požiadavky na zvýšené potreby súvisiace aj s jej spoločenským vývinom, kedy do popredia vystupujú výdavky spojené so štúdiom. Za dôvodné treba považovať výdaje, ktoré súviseli s bývaním navrhovateľky a to ich pomerná časť, ktorá na ňu pripadá, pretože tie je potrebné pričítať k oprávneným výdajom na strane navrhovateľky, či už maloletého dieťaťa alebo plnoletej navrhovateľky, keďže aj tieto sú dôvodnými oprávnenými potrebami.

25. Pre účely uhradenia potrieb navrhovateľky, tak možno uvažovať o potrebe zvýšenia výživného od podania návrhu. V čase pôvodného rozhodovania, kedy došlo k zmene výživného na maloletú U. rozsudkom Okresného súdu V. č.k. 30P254/2014-115 zo dňa 17.12.2014, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v V.e č.k. 21CoP6/2015-244 zo dňa 24.09.2015 bolo znížené výživné zo sumy 55,- Eur na sumu 90,- Eur mesačne. V čase pôvodného rozhodovania súd znížil výživné, k zmene výživného došlo len z dôvodu existencie zmeny pomerov na strane otca, kedy súd vychádzal z toho, že došlo k zníženiu jeho príjmu z dôvodu jeho dlhodobej práceneschopnosti. Potreby oprávnenej už v čase pôvodného rozhodovania boli potrebami, ktoré hradením zníženého výživného nemohli byť uspokojované. Odvolací súd považuje potrebu zvýšenia výživného za preukázanú už v čase podania návrhu, otázna však ostáva výška primeraného výživného, ktorá by zodpovedala možnostiam, schopnostiam a majetkovým pomerom povinného rodiča- otca.

26. Pri porovnaní pomerov na strane povinného v čase pôvodného konania a pomerov v čase rozhodnom pre posúdenie existencie zmeny na strane povinného, odvolací súd za dôležité považuje zistenie, že otec oproti rozhodovaniu v čase pôvodného stanovenia výživného v roku 2015 poberal iba dávku hmotnej núdzy a bol dlhodobo práceneschopný. Zo zistení vyplýva, že okrem dávky hmotnej núdzy v rokoch 2016, 2017 a 2018 poberal otec aj invalidný dôchodok, a to od 17.10.2016 čo vyplýva z oznámenia Sociálnej poisťovne ústredie zo dňa 19.06.2018 (čl. 317). Mal zníženú mieru schopnosti vykonávať prácu v miere 50 %. Vychádzajúc z lekárskej správy zo dňa 24.07.2019, kedy bol naposledy posudzovaný otec z hľadiska miery zmeny stupňa jeho invalidity tak do 30.04.2019 trvala miera poklesu v rozsahu 50 %.

27. Vychádzajúc z daných zistení, je možné hľadiť na povinného rodiča ako potencionálne schopného vykonávať zárobkovú činnosť v rozsahu 50 %. Potencialita príjmov znamená v reálnom použití v súlade s právnou normou situáciu, kedy povinný nevyvíja dostatočnú aktivitu k tomu, aby svoje maloleté dieťa zabezpečil, aby maloleté dieťa malo uspokojené základné potreby, ktoré súvisia s jeho výživou a aj potreby, ktoré nie sú základné, ktoré sú nad rámec, ale súvisia s uspokojovaním možnosti, ktoré prináležia veku a potrebám maloletého dieťaťa. Potencialita teda znamená de facto, že povinný môže v daných podmienkach dosahovať zvýšený príjem než deklaruje v rozhodnom období.

28. V konaní nebolo relevantne preukázané, aby si v tomto rozhodnom období nejakú prácu otec zabezpečoval s prihliadnutím na jeho zdravotný stav a jeho pracovné skúsenosti, na skutočné schopnosti a možnosti. Potrebné je zdôrazniť, že napriek zdravotnému stavu na ktorý poukazuje otec je známa skutočnosť, že otec dlhodobo nepracoval aj pred priznaním čiastočnej invalidity. Otcova obrana

spočíva v tom, že jeho zdravotný stav mu neumožňuje si vôbec nájsť prácu a že jeho sociálny status, je status osoby, ktorá je odkázaná s pomocou a výživou na iné osoby.

29. Pre prípadne ustálenie potencionálneho príjmu, aký by mohol otec dosahovať v období, pokiaľ trvala znížená miera jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v rozsahu 50 % a vzhľadom na okolnosti prejednávanej veci vychádzal odvolací súd z výšky minimálnej mzdy v rokoch 2016, 2017, 2018. V roku 2016 bola minimálna mzda stanovená vo výške 405 Eur mesačne, v roku 2017 vo výške 435,- Eur mesačne, v roku 2018 vo výške 480,- Eur mesačne v hrubom vyjadrení (zdroj <https://www.minimalnamzda.sk/minimalna-mzda-historia.php>). Minimálny príjem v rozsahu 50 % z tejto mzdy mohol povinný dosahovať a tak potencionálne stanovený príjem z možnej zárobkovej činnosti pre určenie výživného je cca 200,- Eur mesačne. V rozhodnom období otec poberal invalidný dôchodok od 17. 10. 2016. Mesačný jeho príjem spolu s invalidným dôchodkom bolo možné stanoviť cca 400,- Eur mesačne. Dávku v hmotnej núdzi nezohľadnil súd do daného výpočtu, keďže skutočne pokrýva nevyhnutné životné potreby.

30. Relevanciu pri rozhodovaní a stanovení výšky výživného v období od 26. 04. 2016 v rozsahu 70 Eur mesačne malo aj trvanie inej vyživovacej povinnosti otca a to k plnoletej dcére P..

31. Odvolací súd prihliadol aj na príjmové pomery matky navrhovateľky, ktorá je taktiež nositeľkou vyživovacej povinnosti voči navrhovateľke. Z obsahu spisu vyplýva, že od poslednej úpravy výživného došlo, ako súd správne konštatuje k zmene pomerov na strane matky, ktorá ale v roku 2016 a 2017 bola zamestnaná. Jej priemerný čistý príjem sa pohyboval cca vo výške 1.000,- Eur, od januára 2018 poberala výsluhový dôchodok vo výške 979,64 Eur a od 01.01.2018 jej vznikla invalidita v dôsledku choroby, pričom došlo k zníženiu miery schopnosti vykonávať jej zárobkovú činnosť vo výške 45 %.

32. Každopádne teda v danom konaní je zrejmé, že potreby, ktoré má navrhovateľka so svojou výživou znáša matka, a každopádne nejde o priaznivú zmenu na strane matky navrhovateľky, ktorá nastala od 01.01.2018.

33. Pri kritériu osobnej starostlivosti oproti stavu pôvodného konania a nového sa mení intenzita miery osobnej starostlivosti zo strany matky navrhovateľky, keďže teda postupne sa stáva samostatnou a neskôr plnoletou, kedy už nie je odkázaná s osobnou starostlivosťou na matku.

34. Za dôvodné tak považoval stanoviť odvolací súd výživné otcovi v rozsahu necelých 17 % z potencionálneho príjmu otca a invalidného dôchodku čo predstavuje sumu 70,- Eur mesačne od 26. 04. 2016 a v tejto zamietavej časti pristúpil k zmene napadnutého rozsudku a stanovil výživné zo strany povinnej osoby pre navrhovateľku aj od podania návrhu.

35. Pokiaľ ide o závery súdu prvej inštancie pre stanovenie rozsahu výživného od 01.09.2018 do budúca, odvolací súd konštatuje, že tieto závery súdu prvej inštancie korešponujú zo so zisteným skutočným stavom veci. Odvolací súd stanovený rozsah výživného vo výške 70,- Eur považuje za správny. Uvedomujúc si, že došlo k zníženiu miery schopnosti a miery poklesu vykonávať zárobkovú činnosť na strane osoby povinnej od 30.04.2019 na mieru poklesu 75 %. Schopnosť nájsť si zamestnanie je na strane osoby povinnej znížená výrazne pri takto stanovenej miere poklesu. Pri ponechaní rozsahu vyživovacej povinnosti vo výške 70,- Eur mesačne prihliadol odvolací súd na skutočnosť, že sa otcovi sa zmenil rozsah vyživovacích povinností, a to k P., ktorá sa stala schopnou sama živiť sa.

36. Pokiaľ ide o námietky navrhovateľky, k nesprávnemu vyhodnoteniu skutočného stavu veci vo vzťahu k potencionálite príjmu otca, respektíve vo vzťahu k jeho závislosti na alkohole, ktorá mala spôsobiť neschopnosť pracovať alebo nezáujem tejto osoby povinnej pracovať, je potrebné uviesť nasledujúce. Z dôkazov, ktoré boli vykonané súdom prvej inštancie je možné ustáliť, že ide o vec, kedy je posudzovaná osoba povinná z platenia výživného ako osoba, ktorá má výrazné zdravotné problémy v dôsledku ktorých bola uznaná invalidnou. Najskôr v miere 50 % a od 30.04.2019 v rozsahu 75 %. Zo skutočného stavu vyplýva, že od roku 1998 osoba povinná z výživného nepracuje. Na jednej strane je teda otázka posúdenia možnej miery závislosti na alkohole, a v dôsledku toho otázka potencionálneho príjmu tejto osoby. Po preskúmaní dôkazov, ktoré boli predložené zo strany navrhovateľky, je možno prijať záver, že časť zdravotných problémov si osoba povinná spôsobila sama. Vychádzať možno zo znaleckého

posudku č. 104/2019 (čl. 492). Znalecký posudok bol vypracovaný znaleckou Psychologickou a sexuologickou expertíznou organizáciou, s.r.o., pre účely trestného konania, pričom z toho znaleckého posudku vyplýva priebeh hospitalizácií otca na psychiatrických oddeleniach od roku 2013 až do roku 2018, pričom z týchto záverov, alebo dôvodov tých hospitalizácií vyplývajú diagnózy na strane otca s tým, že v roku 2014 a 2015 sa konštatuje u otca diagnóza, okrem iného aj porucha psychiky a správania zapríčinená užívaním alkoholu. Konštatuje sa diagnóza zmiešanej a inej poruchy osobnosti. V roku 2014 a 2015 sa odporúča zdržať sa požívania alkoholu, pričom pacient bol vždy poučený o potrebe abstinencie od alkoholu. V roku 2017 bola pacient rovnako poučený o povinnosti abstinencie od alkoholu. V roku 2018 sa konštatuje, že otec abstínuje.

37. Pri vyhodnocovaní tak otázky miery závislosti a spôsobenia iných zdravotných problémov aj v dôsledku požívania alkoholických nápojov prihliadol odvolací súd k danej okolnosti a to pri stanovení rozsahu vyživovacej povinnosti jednak za obdobie do 01.09.2018, kedy bol návrh zamietnutý ako aj následne po danom období, keď prihliadol na určitú mieru potencionálneho príjmu okrem príjmu, ktorý dosahuje otec. Výživné je stanovené naďalej v sume 70,- Eur mesačne a je treba podotknúť, že miera poklesu otca vykonávať pracovnú činnosť sa znížila a jediným príjmom otca je iba invalidný dôchodok, ktorý v čase rozhodnom na posudzovanie bol naposledy vo výške 252,40 Eur. Schopnosť zamestnať sa je výrazne znížená.

38. Pokiaľ ide o ďalšie námietky navrhovateľky v podanom odvolaní, že súd sa nevyrovnáva s podielom otca, ktorý má v rodičovskom dome a ani s priznanou sumou v rámci vypořádania BSM. Je potrebné uviesť, že otázka vypořádania BSM a výplaty v súčasnosti nemá vplyv na posúdenie rozsahu stanoveného výživného. K výhradám voči odbornému posudku sociálnej poisťovne, ktorým bola stanovená znížená miera poklesu vykonávať zárobkovú činnosť, je potrebné uviesť, že tento dôkaz súd považuje za dôvodný.

39. Odvolací súd ešte zdôrazňuje, že v prípade rozhodovania súdov o vyživovacej povinnosti sa prihliada k veku dieťaťa a akokoľvek platí, že dosiahnutie plnoletosti dieťaťa nemá pre trvanie vyživovacej povinnosti hmotnoprávny význam, je odlišná situácia u neploletého dieťaťa, ktoré s ohľadom na stupeň svojho fyzického a psychického vývoja je celkom, či prevažne odkázané na svojich rodičov a dieťa plnoletého, u ktorého možno očakávať, že bude vyvíjať primerané úsilie smerujúce k tomu, aby sa užívalo samo, ak sa nevyskytnú samozrejme okolnosti, ktoré tomu celkom alebo čiastočne bránia. Takýmito okolnosťami je aj štúdium plnoletého dieťaťa na vysokej škole. Avšak maloleté aj plnoleté dieťa je závislé na životnej úrovni svojich rodičov a teda aj navrhovateľka na životnej úrovni otca. Miera jej schopnosti nebyť v celom rozsahu odkázaná na výživu sa plnoletosťou zmenila.

40. Z dôvodov tak doposiaľ uvedených odvolací súd považoval výživné určené súdom prvej inštancie za obdobie od 01.09.2018 za primerané možnostiam, schopnostiam a majetkovým pomerom, a súčasne v kontexte zvýšených výdavkov navrhovateľky s prihliadnutím na reálne možnosti, schopnosti, pomery otca.

41. V dôsledku učinenej zmeny výšky výživného, táto má dopad na výpočet dlžného výživného. Dlžné výživné vychádzajúce zo skutočného stavu vecí už súdom prvej inštancie, odvolací súd tak stanovil dlžné výživné v rozsahu 902,50 Eur. Keďže súd určil výživné od 26.04.2018, vzniklo osobe povinnej z výživného dlh na výživnom do vyhlásenia rozhodnutia odvolacieho súdu, teda 29.04.2021 vo výške 902,50 Eur, teda 15,- Eur za *60 mesiacov + 5 dní za apríl 2016.

42. Podľa § 232 ods. 3, 4 C.s.p., lehota na plnenie je tri dni a plynie od právoplatnosti rozsudku. Súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu. Ak súd uložil povinnosť plniť opakujúce sa a v budúcnosti splatné dávky a splátky, vykonateľnosť týchto dávok a splátok sa spravuje poradím ich splatnosti, ak súd nerozhodne inak; súd môže rozhodnúť, že omeškanie s plnením jednej dávky alebo splátky má za následok splatnosť celého plnenia. Z vyššie citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že určenie dlhšej ako trojdňovej lehoty naplnenie alebo povolenie splátok umožňuje súdu, aby sám, nezávisle na návrhu účastníkov konania zvažil, či je povolenie takejto výhody vhodné so zreteľom na pomery toho, komu sa povinnosť ukladá, na výšku prisúdeného nároku alebo na iné okolnosti prípadu a zároveň, či neprimerane neznevýhodní povinného oproti oprávnenému.

43. Odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie povolil osobe povinnej z platenia výživného splácať v 20 eurových mesačných splátkach pod stratou výhody splátok s prihliadnutím na pomery osoby povinnej, a to jeho príjem z invalidného dôchodku, ktorý je jeho jediným príjmom a jeho znížená miera schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je výrazným spôsobom znížená.

44. V prevyšujúcej časti súd zamietol návrh nad sumu 70,- Eur. Z vyššie opísaných dôvodov vyplynuli existujúce dôvody pre stanovenie rozsahu mesačného výživného vo výške 70,- Eur mesačne (výrok IV.).

45. Odvolací súd potvrdil rozsudok v napadnutom výroku o zamietnutí návrhu osoby povinnej z výživného na zníženie výživného ako vecne správny postupom vyplývajúcim z ust. § 387 ods. 1 C.s.p. v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP. / výrok I./ Odvolací súd návrh odvolateľa na zmenu vyživovacej povinnosti považuje za rozporný so zisteným skutočným stavom, vyhodnocujúc už vyššie opísané kritéria rozhodné pre stanovenie rozsahu výživného, ohrozujúci riadne uspokojovanie odôvodnených potrieb dcéry a zistenú nevyváženosť v plnení si rodičovských povinností k mal. dieťaťu a neskôr plnoletému.

46. Podľa § 386 písm. b/ C.s.p. odvolací súd odmietne odvolanie, ak bolo podané neoprávnenou osobou. Odvolací súd po preskúmaní podania odvolania matkou Q. Z., dospel k záveru, že odvolanie je podané neoprávnenou osobou. Svoje rozhodnutie odôvodňuje nasledovne.

47. Osobou oprávnenou podať odvolanie je strana sporu, respektíve účastník konania, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. V priebehu konania nadobudla maloletá plnoletosť a nadobudla tak plnú procesnú spôsobilosť. Z obsahu odvolania vyplýva, že matka podáva odvolanie proti tej časti zamietavého výroku, ktorá sa dotýka obdobia pred nadobudnutím plnoletosti navrhovateľky. Dôvody, pre ktoré stratila matka subjektívnu procesnú legitímáciu vyplývajú z toho, že prestala byť zákonným zástupcom maloletej U. a konala za ňu ako maloleté dieťa len do dosiahnutia plnoletosti. Od dosiahnutia plnoletosti navrhovateľka nadobudla v plnom rozsahu procesnú spôsobilosť, spôsobilosť samostatne konať pred súdom a od tohto okamihu plnoletá osoba vykonáva všetky dispozičné úkony v občianskom súdnom konaní vo svojom mene, teda aj to podanie odvolania. Svoj názor opiera odvolací súd aj o rozhodnutie Ústavného súdu III.ÚS 50/08-34 zo dňa 15.05.2008 na závery, ktorého poukazuje: „Dosiahnutím plnoletosti nadobúda fyzická osoba procesnú spôsobilosť a spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu. Táto procesná spôsobilosť ani spôsobilosť na právne úkony už po dosiahnutí plnoletosti nemôže byť obmedzovaná žiadnym súhlasom zákonného zástupcu. Spôsobnosť konať pred súdom by mohla byť obmedzená po dosiahnutí plnoletosti iba vtedy, ak by všeobecný súd v občianskom súdnom konaní pozbavil alebo obmedzil spôsobilosť tejto osoby na právne úkony za zákonom ustanovených podmienok.“

48. Odvolací súd teda usudzuje, že po dosiahnutí plnoletosti navrhovateľky zákonné zastúpenie matky skončilo dosiahnutím plnoletosti, a preto nie je daná jej subjektívna procesná legitímácia ako odvolateľky. Odvolanie matky odvolací súd odmietol postupom podľa § 386 písm. b/ C.s.p. (výrok V.).

49. O trovách konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Odvolací súd zároveň nevzhladol dôvod, pre ktorý by bolo spravodlivé priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov v zmysle ust. § 55 CMP.

50. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolaateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).